

Regioplan Gebiedsinvesteringen Netten op Zee regio Zeeland

Tranche 1 (update van regioplan d.d. 8 maart 2024) en tranche 2

Regio	Zeeland
Regionale werkgroep Gebiedsinvesteringen (Midden) Zeeland	Gemeente Borsele Gemeente Goes Gemeente Kapelle Gemeente Middelburg Gemeente Noord-Beveland Gemeente Reimerswaal Gemeente Veere Gemeente Vlissingen Provincie Zeeland
Datum	16 december 2025
Versie	8
Status	Definitief

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Regioplannen	3
1.3	Leeswijzer	3
2	Aanleiding en regionale context	4
2.1	Aanlanding net op zee	4
2.2	Aanlanding Borssele en gebiedsafbakening	4
2.3	Impact van de aanlanding op het gebied	7
2.3.1	Het Sloegebied	8
2.3.2	Rondom het Veerse Meer	8
2.3.3	Rondom het tracé van de bovengrondse hoogspanningsleidingen.....	8
2.3.4	Impact op landbouwers rondom het tracé van ondergrondse en bovengrondse hoogspanningsleidingen.....	9
3	Regionale aanpak.....	10
3.1	Regionale Investeringsbehoeften.....	10
3.1.1	Behoud en Versterken Natuur.....	10
3.1.2	Versterken Regionale Economie	12
3.1.3	Verbeteren Fysieke Leefomgeving.....	13
3.1.4	Versnellen Energietransitie.....	16
3.2	Doelgroep participatie	18
3.3	Ambtelijke en bestuurlijke afstemming	18
3.4	Verhouding met andere regionale programma's.....	19
4	Regionale financieel juridische kaders	20
4.1	Financiële voorwaarden	20
4.1.1	Verdeling van de middelen	20
4.1.2	Uitvoeringskosten.....	20
4.2	Juridische voorwaarden	21
5	Regionale uitvoering.....	22
5.1	Beschrijving acties ten behoeve van de administratieve overeenkomst	22
5.2	Monitoring en verantwoording	26
5.3	Communicatie en zichtbaarheid.....	26
5.3.1	Strategie	27
5.3.2	Communicatiemiddelen	27
6	Financiële en thematische samenvatting	28

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het kabinet heeft in de Klimaatwet vastgelegd dat ons land in 2030 55% minder CO₂-uitstoot heeft dan in 1990 en in 2050 klimaatneutraal is. Om deze klimaatdoelstellingen te realiseren, zet het kabinet onder andere in op meer energie uit zon en wind, waaronder meer windenergie op zee. De opgave voor windenergie op zee wordt gerealiseerd in gebieden die zijn aangewezen in het Programma Noordzee¹. In de 'Aanvullende routekaart windenergie op zee 2030' zijn de bestaande en te ontwikkelen windparken en aanlandlocaties van de netaansluitingen opgenomen. Om de energie van, nog te bouwen, windparken op zee aan land te brengen, vinden rond 2030 nieuwe aanlandingen plaats in de regio's Eemshaven, Zeeland, Noordzeekanaalgebied, Maasvlakte en Moerdijk/Geertruidenberg.

Om een verantwoorde inpassing van de windparken en de bijbehorende infrastructuur van het net op zee mogelijk te maken, heeft het kabinet besloten tot een maatregelenpakket, waar 1,686 miljard euro voor is gereserveerd in het Klimaatfonds. Van dit bedrag wordt een deel ingezet voor gebiedsinvesteringen die de leefkwaliteit in de omgeving van aanlandlocaties verbeteren. In 2024 werd een eerste tranche van 210 miljoen euro aan de regio's ter beschikking gesteld via een vastgestelde verdeelsleutel. Daarvan was 50 miljoen voor de regio Zeeland. Vanaf 2026 wordt een tweede tranche van 245 miljoen euro ter beschikking gesteld, waarvan 49 miljoen voor de regio Zeeland. De verdeelsleutel en bijbehorende beleidskaders zijn opgenomen in de brief 'Regioplan Gebiedsinvesteringen Netten op Zee' die 21 juli 2023 namens de toenmalige minister voor Klimaat en Energie aan de regio's is verstuurd en in de brief 'Regioplan Gebiedsinvesteringen Netten op Zee tweede tranche' die 6 november 2024 namens de toenmalige Minister voor Klimaat en Groene Groei (KGG) aan de regio's is verstuurd.

1.2 Regioplannen

Om als regio over de middelen te beschikken, worden overeenkomsten tussen de Minister voor Klimaat en Groene Groei en regiopartners² opgesteld. Hierin worden de acties³ per regio gespecificeerd en afspraken gemaakt over de beleidsmatige, financieel-juridische en organisatorische (governance) kaders van de gebiedsinvesteringen.

In 2024 is het regioplan voor de eerste tranche opgeleverd. Dit is een bijlage bij het bestuursakkoord dat op 27 mei 2024 is ondertekend door de minister van Klimaat en Groene Groei en de regiopartners. In dat bestuursakkoord is vastgelegd dat partijen uiterlijk 31 maart 2026 een administratieve overeenkomst tekenen met daarin de definitieve afspraken over de besteding van de middelen uit de eerste en tweede tranche. De versie van het Regioplan die nu voor u ligt, is de geactualiseerde versie van het Regioplan bij het Bestuursakkoord. Deze definitieve versie wordt als bijlage bij de administratieve overeenkomst gevoegd.

1.3 Leeswijzer

Dit document gaat in op de gebiedsinvesteringen voor regio (midden-) Zeeland. Hoofdstuk 2 beschrijft de aanleiding en regionale context. Hoofdstuk 3 en 4 gaan in op de specifieke beleidsmatige regionale aanpak en financieel-juridische kaders die voor deze regio van toepassing zijn op de gebiedsinvesteringen. Hoofdstuk 5 behandelt de wijze waarop de regio uitvoering geeft aan de gebiedsinvesteringen. Hoofdstuk 6 bevat een financiële onderbouwing van de beoogde investeringen.

¹ <https://noordzeeloket.nl/beleid/programma-noordzee-2022-2027/>

² Gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Veere, Vlissingen en de Provincie Zeeland

³ **Actie:** maatregel, project of groep projecten, die bijdragen aan de verwezenlijking van de algemene of specifieke doelstellingen van de HVF verordening.

2 Aanleiding en regionale context

2.1 Aanlanding net op zee

Een belangrijk onderdeel van de Nederlandse aanpak voor de energietransitie is de inzet op windenergie op zee. Om extra windenergie op zee mogelijk te maken, worden er in het Programma Noordzee 2022-2027 windenergiegebieden aangewezen waarin ruimte is voor 10,7 GW extra windenergie in de periode tot en met 2030. Grote windparken worden aangelegd in de Noordzee. Een goede inpassing van de stroomaansluiting op land is daarbij essentieel. Borssele⁴ is een van de vijf aanlandlocaties in Nederland en onderdeel van windenergiegebied Nederwiek, IJmuiden ver Alpha en Borssele 1-4. Op de routekaart windenergie op zee (zie figuur 1) is te zien waar de vijf aanlandlocaties zich bevinden.

Windenergiegebied Borssele 1 – 4 ligt ongeveer 24 kilometer voor de kust van Walcheren. Daardoor is het windpark bij helder weer vanaf de kust te zien. Dit windpark wordt onderhouden vanuit Midden Zeeland.

Figuur 1: Routekaart Windenergie

Zeeland is een belangrijke schakel in dit nieuwe energiesysteem. Door de gunstige ligging aan de kust komt hier veel energie van windparken op zee aan land. Ook staat in Borsele momenteel de enige kerncentrale van Nederland; een belangrijk onderdeel van ons huidige en toekomstige energiesysteem. Daarnaast ligt één van de grootste industrieclusters van Noordwest-Europa in Zeeland.

Deze nieuwe energiehoofdstructuur legt de basis voor verduurzaming van onze industrie, de productie van groene brandstoffen en de ontwikkeling van een circulaire economie. Tegelijk draagt deze transitie bij aan een gezondere leefomgeving in de regio en helpt het om klimaatverandering tegen te gaan.

2.2 Aanlanding Borssele en gebiedsafbakening

Voor de aanlandlocatie regio Zeeland betreft het de aanlandingen van windpark Borssele 1-4, Net op zee IJmuiden Ver Alpha en Net op zee Nederwiek 1.

Vanaf deze windparken komt de stroom via kabels over de zeebodem naar Zeeland. De kabels van Borssele 1-4 komen aan land in de gemeente Borsele en die van IJmuiden Ver Alpha en Nederwiek 1 in de gemeente Noord-Beveland bij de Veerse Gatdam. Vanaf de Veerse Gatdam wordt de stroom eerst door het Veerse Meer en dan ondergronds door Zeeland naar een converterstation in Borsele getransporteerd. Vanuit converterstation Borsele wordt via Midden Zeeland (Zuid-West 380 kV West) het industriecluster Schelde-Deltaregio van elektriciteit voorzien, maar ook diverse andere regio's in ons land profiteren van de Zeeuwse aanlanding van wind op zee. De eerste zeekabels van Borssele 1-4 zijn al aangelegd, maar dit is slechts het begin. De kabels en aanlanding van IJmuiden Ver Alpha en Nederwiek 1 moeten nog gerealiseerd worden.

⁴ Het dorp heet Borssele en de gemeente is Borsele

De komende jaren zijn grote ruimtelijke inpassingen nodig voor de ontwikkeling van deze nieuwe energiehoofdstructuur.

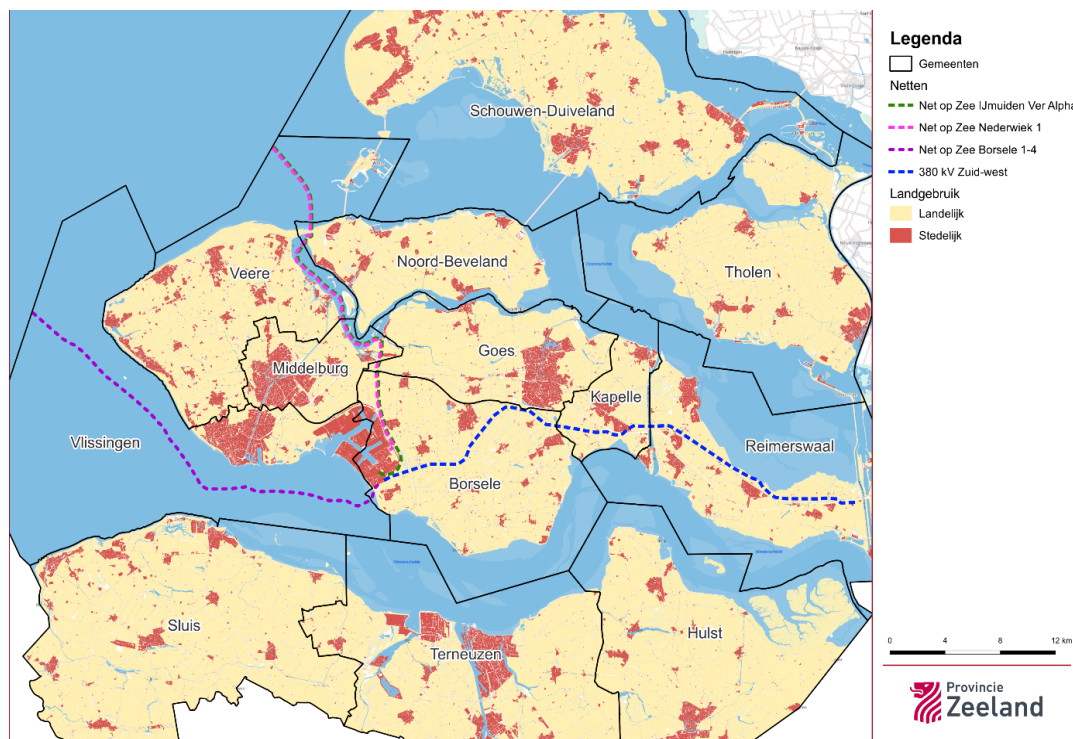
De stand van zaken eind 2025:

- ❖ Het windpark Borssele 1-4 is reeds gerealiseerd.
- ❖ De kabels voor IJmuiden Ver Alpha en Nederwiek 1 zullen gelijktijdig worden aangelegd. De aanleg van de aanlanding bij de Veerse Gatdam is in de zomer van 2025 gestart.
- ❖ Voor zowel IJmuiden Ver Alpha als Nederwiek 1 wordt een converterstation gebouwd in het Sloegebied.

De afbeelding hiernaast toont het tracé van de kabels van Net op zee IJmuiden Ver Alpha. De kabels worden onder andere over de bodem van het Veerse Meer gelegd. Nederwiek 1 volgt aan land hetzelfde tracé. In figuur 3 is een totaalkaart te zien van de aanlandingen Netten op Zee inclusief de hoogspanningsverbinding Borsele-Rilland (Zuid-West 380 kV West), waarbij ook de gemeentegrenzen te zien zijn.

Figuur 2 Tracé IJmuiden Ver Alpha en Nederwiek

Figuur 3: Aanlandingen Netten op Zee Zeeland

De impact van de aanlandingen Netten op Zee is niet in heel Zeeland voelbaar en zichtbaar. De impact is wel aanwezig in die gemeenten waar hoogspanningsleidingen (ondergronds en bovengronds), hoogspanningsstation(s) en/of converterstation(s) gerealiseerd zijn of worden. Dit is het geval in de gemeenten Reimerswaal, Kapelle, Borsele, Goes, Noord-Beveland, Middelburg, Vlissingen en Veere. Dit zijn de gemeenten op de eilanden Zuid-Beveland, Noord-Beveland en Walcheren.

Aanvankelijk waren de gemeenten Kapelle en Reimerswaal niet meegenomen omdat in een smalle redenering de gebiedsinvesteringen alleen gaan om de aanlanding Nederwiek 1 en IJmuiden Ver Alpha. Uiteindelijk is ervoor gekozen om ook de aanlanding van windpark Borssele 1-4 en de versterking van Borssele-Rilland (een indirect effect van aanlanding windenergie en onderdeel van de verzwaring van het elektriciteitsnet) mee te nemen en het gebied daarmee te verruimen. Hierdoor zijn de gemeenten Kapelle en Reimerswaal alsnog toegevoegd. De volgende passage op pagina 15 van het inpassingsplan van Zuid-West 380 kV West (Borssele - Rilland)⁵ uit 2016 is het haakje welke is gebruikt:

"Het project ZW380 West heeft de volgende doelstelling:

Het bestaande 380 kV - transportcapaciteitsknelpunt in het tracédeel Borssele - Rilland wordt opgelost.

Hierbij kan onder andere de voorziene grootschalige productie van windenergie voor de Zeeuwse kust, ondanks de vertraging in het Brabantse deel van de verbinding toch tijdig worden gefaciliteerd."

In de projectdoelstelling van Borssele – Rilland wordt dus verwezen naar de ‘voorziene grootschalige productie van windenergie voor de Zeeuwse kust’, waarmee het gerechtvaardigd kan worden gekoppeld aan aanlandingen Netten op zee Zeeland.

Om ervoor te zorgen dat de gelden van de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee proportioneel worden verdeeld over de gebieden waar de impact is, is in de eerste tranche het aantal strekkende meters hoogspanningsverbinding en het aantal vierkante meters converter- en hoogspanningsstation per gemeente berekend. Het gaat hierbij om de volgende aantallen:

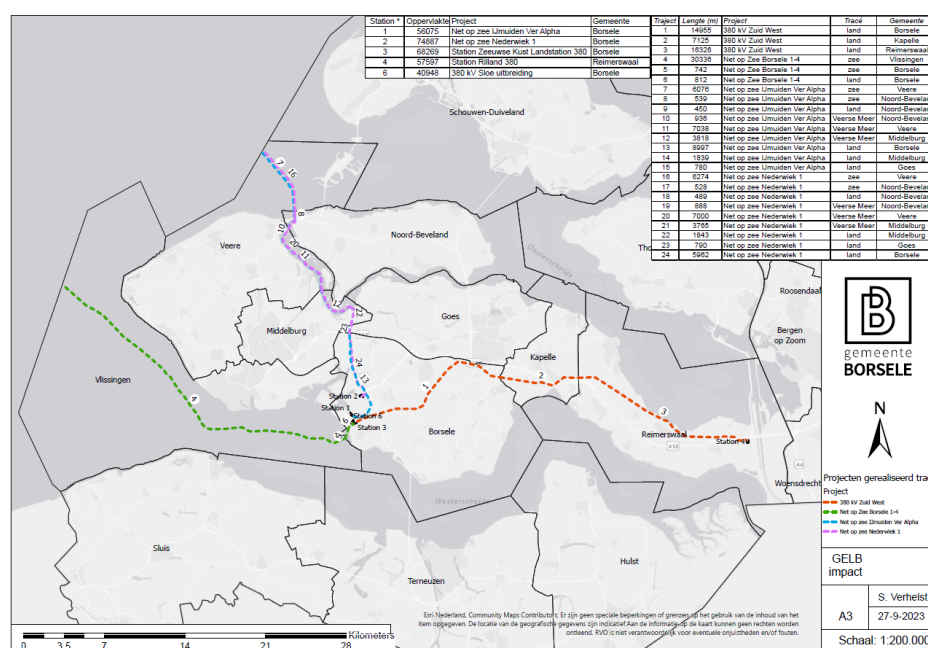
Verdeelsleutel	Km / m²
Hoogspanningsleidingen land (ondergronds)	22 km
Hoogspanningsleidingen land (bovengronds)	38 km
Hoogspanningsleidingen door zee	44 km
Hoogspanningsleidingen door het Veerse Meer	23 km
Oppervlakte voor converter- en hoogspanningsstations	297.776 m ²

Aan de hand van deze berekening zijn de gelden verdeeld, waarbij rekening gehouden is met het bovengronds dan wel ondergronds aanleggen van hoogspanningsverbindingen. Deze verdeelsleutel is ook voor de tweede tranche van de gebiedsinvestering als basis voor de verdeling van de middelen gebruikt, waarbij een kleine aanpassing is gedaan om gemeente Noord-Beveland te compenseren voor de langdurige en ingrijpende werkzaamheden rondom de Veerse Gatdam en de blijvende beperkingen in het Veerse Meer rondom de kabel. In hoofdstuk 4.1 is de verdeelsleutel financieel uitgewerkt. Bovendien is besloten dat elke partij 15% van haar budget inlegt ten behoeve van gemeenschappelijke regionale projecten. Dit zijn projecten op het gebied van (de ontwikkeling van) kennis en onderwijs.

⁵ <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2016/11/Zuid-West-380-kV-west-vastgesteld-inclusief-bijlage-bij-de-regels.pdf>

Verdeelsleutel	1e tranche	2e tranche
m hoogspanningsverbindingen land (ondergronds)	40,0 %	37,0 %
m hoogspanningsverbindingen land (bovengronds)	20,0 %	20,0 %
m hoogspanningsverbindingen door het Veerse Meer	12,5 %	12,5 %
m hoogspanningsverbindingen door zee	2,5 %	2,5 %
m2 hoogspanningsstations	25,0 %	25,0 %
Aanlandlocatie	-	3,0 %
Totaal	100,0 %	100,0 %

In figuur 4 zijn de ontwikkelingen met strekkende en vierkante meters weergegeven, verdeeld over de gemeenten.

Figuur 4: Verdeling impact over de gemeenten

2.3 Impact van de aanlanding op het gebied

De zichtbare ruimtelijke inpassingen doen af aan de aantrekkelijkheid van Zeeland als omgeving om te wonen, werken en leren. Daarnaast kunnen deze inpassingen conflicteren met andere opgaven, zoals woningbouw, klimaatadaptatie, water en landschap en het beschermen van natuurwaarden en ruimte voor recreatie. Het is daarom belangrijk dat er een zorgvuldige afweging wordt gemaakt waar de functies die nodig zijn voor de aanlanding netten op zee, zich bevinden.

Naast de aanlanding van windparken op zee zijn er diverse andere projecten die in het kader van de energietransitie zijn of worden uitgevoerd in Zeeland. Al deze projecten samen, inclusief mogelijke nieuwe projecten, zoals de bouw van nieuwe kerncentrale(s), maakt dat inwoners én de politiek zeer bezorgd zijn over de impact op hun leefomgeving. Hierbij gaat het zowel om de fysieke impact als de sociaal maatschappelijke impact.

De impact concentreert zich in een aantal gebieden en heeft uitwerking op een aantal doelgroepen. Deze worden hieronder toegelicht.

2.3.1 Het Sloegebied

Hier worden 2 converterstations en 1 hoogspanningsstation gebouwd. Deze liggen aan de rand van het Sloegebied. De bewoners van de omliggende dorpen ervaren permanent geluidsoverlast van de hoogspanningsstations.

De totale oppervlakte van deze stations is 240.179 m².

Voor de industrie en havens opent de aanlanding van windenergie nieuwe perspectieven. De aanleg en het onderhoud van de infrastructuur zorgen voor extra werkgelegenheid, en de beschikbaarheid van betaalbare, duurzame energie kan Zeeland aantrekkelijker maken voor nieuwe bedrijven in de groene industrie. Ook bestaande havens kunnen profiteren als logistieke knooppunten in de bouw en onderhoudsketen van windparken. Hier staat tegenover dat de ruimte die de energieprojecten vragen, ten koste gaat van ruimte voor andere (verduurzamings)initiatieven van de industrie en havens. Ook is de Zeeuwse arbeidsmarkt op dit moment al zeer krap en is het voor bedrijven moeilijk om aan werknemers te komen.

2.3.2 Rondom het Veerse Meer

De kabels van de windparken Nederwiek 1 en IJmuiden Ver Alpha komen aan land ter hoogte van de Veerse Gatdam. Deze aanlanding bevindt zich midden in recreatiegebied, namelijk het strand en het Veerse meer, een belangrijk gebied voor toerisme, watersport en natuur.

Dit heeft gevolgen voor de omgeving van het Veerse Meer. De afsluitingen vanwege de bouwwerkzaamheden zorgen voor tijdelijke, maar ingrijpende overlast, met name rond de aanlanding op het strand aan de Veerse Gatdam en in het Veerse Meer zelf. Daarnaast kunnen bouwactiviteiten en tijdelijke afsluitingen van routes (voor wandelen, fietsen of ruitersport) de toegankelijkheid verminderen. Ook ontstaan er structurele effecten bij de plekken waar de kabels het water in- en uitgaan. Er zullen blijvende beperkingen zijn voor ontwikkelingen die direct grenzen aan het tracé van de kabels in het meer.

2.3.3 Rondom het tracé van de bovengrondse hoogspanningsleidingen

Het Zeeuwse landelijk gebied wordt gekenmerkt door kleinschaligheid, vruchtbaar land, historische dijken, boomgaarden en een rijke variatie aan (internationaal erkende) natuurgebieden. Dorpen zijn duidelijk gestructureerd en omgeven door groen. Duurzaam beheer en zorgvuldige besluitvorming zijn essentieel vanwege de grote ruimtelijke impact van ontwikkelingen.

Belangrijke kernkwaliteiten zijn onder andere: zeeleigonden, duinen, deltawerken, aquacultuur, het eilandgevoel en dubbelgebruik van ruimte. Het vele groen is mede te danken aan de Zeeuwse traditie van particuliere natuurinitiatieven en natuurbeheer op boerenerven, landgoederen en bedrijventerreinen. Ook komt er meer groen rond scholen en zorginstellingen. Deze natuurverbreding versterkt de beleevingswaarde en de recreatieruimte voor inwoners en bevordert beweging, ontmoeting, sociale samenhang en gezond gedrag.

Zeeuwen hechten sterk aan hun landschap en komen in verzet bij aantasting, ongeacht het doel ervan. De impact van de energietransitie en de verzwaring van het elektriciteitsnet op het Zeeuwse landschap is groot. Inwoners zijn enorm geschrokken van de massaliteit en de impact die de gerealiseerde Zuid-West 380 kV West hoogspanningsverbinding heeft op het landschap. Deze verbinding is gebouwd met zogenaamde wintrackmasten die erg zichtbaar zijn. Inwoners spreken over “het litteken” van de Bevelanden. Men vreest de komst van nog meer bovengrondse hoogspanningsverbindingen, zoals de 380 kV verbinding Zeeuws-

Vlaanderen en mogelijke nieuwe hoogspanningsverbindingen voor de twee nieuwe kerncentrales. Goede inpassing in het landschap is essentieel en men is ervan overtuigd dat voorkomen moet worden dat de regio doorsneden wordt door een web van hoogspanningsverbindingen. Naast de negatieve impact op het landschap ervaren de inwoners ook geluidsoverlast van fluitende hoogspanningsmasten⁶.

Regelmatig wordt aangegeven dat het ondergronds aanleggen van hoogspanningsverbindingen de voorkeur heeft. Het nadeel daarvan is dat dit impact heeft op de kwetsbare waterhuishouding (verzilting) en gevolgen kan hebben voor de landbouw.

Zeeland dankt een groot deel van haar aantrekkingskracht aan het open landschap, de rust en de natuurlijke schoonheid van de kust. De zichtbaarheid van windenergie-installaties op land, en vooral de bijbehorende infrastructuur, verstoort het landschap en beïnvloedt daarmee de beleving en de aantrekkingskracht voor zowel (nieuwe) inwoners als toeristen.

2.3.4 Impact op landbouwers rondom het tracé van ondergrondse en bovengrondse hoogspanningsleidingen

Voor de landbouwsector betekent de komst van windinfrastructuur dat landbouwgrond wordt ingenomen door kabeltracés, transformatorstations en andere installaties. Dit kan leiden tot tijdelijk of permanent verlies van bruikbare landbouwgrond en verdere versnippering van percelen. Hierdoor komt schaalvergroting, die juist essentieel is voor de economische levensvatbaarheid van veel agrarische bedrijven, onder druk te staan.

⁶ [Fluitende masten Zuid-West 380 kV West | TenneT](#)

3 Regionale aanpak

De regio Zeeland staat voor een aantal urgente en structurele opgaven die vragen om gerichte gebiedsinvesteringen. Deze investeringen moeten bijdragen aan een gezonde leefomgeving, een sterke en duurzame economie, behoud en versterking van natuur en landschap en de noodzakelijke versnelling van de energietransitie. Door de impact van de kabelaanlanding te verbinden aan deze bredere uitdagingen, ontstaat de kans om met gezamenlijke middelen de leefkwaliteit voor inwoners te vergroten en de regio meer toekomstbestendig te maken.

Het verbeteren van de leefkwaliteit strookt ook met de ambities die de Zeeuwse overheden uitspreken in de beweging ‘Zeeland 2050’⁷, met als centraal doel ervoor te zorgen dat Zeeland ook in de toekomst een plek is waar je goed kunt leven, wonen en werken. Het is een beweging waarin het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO) samenwerkt met bedrijven in de provincie, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, inwoners én met het Rijk.

Zoals reeds benoemd, is Zeeland een belangrijke schakel in het nieuwe energiesysteem. De energie van wind op zee komt hier aan land. Ook heeft Zeeland de meeste waterstofprojecten van Nederland in de planning. Daarnaast zetten we, naast de mogelijke vestiging van nieuwe kerncentrales, in op bouw van Small Modular Reactors. Met deze ontwikkelingen vergroten we de leveringszekerheid van energie in Nederland én verduurzamen we de grote bedrijven in ons grensoverschrijdend havengebied North Sea Port.

Om deze kansen te verzilveren, zijn er mensen nodig. Je kunt de vele vacatures niet vullen, laat staan nieuwe banen creëren, zonder extra mensen. Je kunt kerncentrales niet bouwen zonder extra mensen. Dit betekent ook dat er voldoende voorzieningen aanwezig moeten zijn, zodat de leefkwaliteit versterkt wordt. Daarom zetten we - naast de ontwikkelingen op energiegebied - in op goede basisvoorzieningen, unieke opleidingen, extra huisvesting en stedelijke voorzieningen. Tegelijkertijd zoeken we de balans met het beschermen en benutten van onze troefkaarten van natuur, rust en ruimte.

3.1 Regionale Investeringsbehoeften

De investeringsbehoeften die hieruit voortkomen, zijn breed en raken zowel stedelijke kernen als het platteland, havens en industrie, toeristische gebieden en natuurzones. Doelstellingen zijn het versterken van de sociale en economische veerkracht van Zeeland, het beschermen en verbeteren van de natuurlijke omgeving en de leefomgeving en het realiseren van een duurzaam energiesysteem dat aansluit bij de wensen en ambities van inwoners, ondernemers en overheden.

Door de projecten en opgaven langs de vier thema’s (verbeteren fysieke leefomgeving, behoud en versterken natuur, versterken regionale economie en versnellen energietransitie) te ordenen, ontstaat een integraal beeld: de middelen van de gebiedsinvesteringen worden benut om zowel lokaal, als in de gehele regio een structurele verbetering te realiseren. Daarbij versterken de investeringen elkaar: maatregelen in de natuur dragen bij aan de leefomgeving, economische initiatieven stimuleren de energietransitie en verduurzaming van de leefomgeving heeft een positief effect op zowel economie als natuur. Zo groeit Zeeland toe naar een duurzame, vitale en meer toekomstbestendige regio. We hebben hiervoor tien clusters van projecten gedefinieerd, die hieronder per thema worden beschreven.

3.1.1 Behoud en Versterken Natuur

De druk van toerisme, verzilting van de bodem en een groeiend tekort aan zoet water bedreigen de kwaliteit van het landschap en de biodiversiteit. Een deel van de gelden van de Gebiedsinvestering Netten op Zee willen we concreet inzetten om de beleving en de kwaliteit van het landschap en de natuur te versterken.

⁷ www.zeeland2050.nl

3.1.1.1 Groene Leefomgeving en Beleefbare Natuur

In de Provincie werken we aan een groen, klimaatbestendig en aantrekkelijk Zeeland. Door gebiedsgericht te ontwikkelen, zoals in het koppelingsgebied rondom het Sloegebied, versterken we de verbinding tussen stad, dorp en landschap. Daarbij creëren we groene buffers tussen woon- en industriegebieden, verbeteren we recreatieve routes en maken we de openbare ruimte aantrekkelijker en veiliger.

Onze ambitie is om meer groen in de kernen te realiseren. Dat doen we door bij herinrichtings- en onderhoudsprojecten extra aandacht te geven aan biodiversiteit, waterkwaliteit en klimaatadaptatie. Projecten zoals de vergroening langs het tracé en de verbetering van parken en openbare ruimte dragen hieraan bij.

Zo versterken we de regionale groenstructuur, vergroten we de beleefbaarheid van onze leefomgeving en bouwen we aan een toekomst waarin natuur, recreatie en wonen in balans zijn.

Relatie met andere regionale programma's

Onze ambitie om meer groen in de kernen te realiseren sluit aan bij de Zeeuwse Bosvisie, die inzet op uitbreiding van groen en versterking van biodiversiteit en klimaatadaptatie. De Omgevingsvisie Zeeland vormt het kader waarbinnen we deze doelen verwezenlijken: een gezonde, aantrekkelijke provincie waarin wonen, werken en recreëren hand in hand gaan.

Tegelijk dragen onze initiatieven bij aan de Programmatische Aanpak Grote Wateren en de Gebiedsvisie Veerse Meer, waarin waterkwaliteit, natuurherstel en beleefbaarheid centraal staan. Door land en water beter te verbinden, versterken we de ecologische veerkracht van Zeeland en maken we het water zichtbaar als bron van leven en recreatie.

Met het Provinciaal Programma Landelijk Gebied als richtinggevend kader werken we bovendien aan een vitaal platteland, waar landbouw, natuur en samenleving elkaar versterken.

Zo brengen we de ambities uit deze visies samen in de uitvoering van de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee: we vergroenen, verbinden en vernieuwen. Stap voor stap bouwen we aan een Zeeland dat bestand is tegen klimaatverandering en waarin water, natuur en mens samen zorgen voor een duurzame en aantrekkelijke toekomst.

3.1.1.2 Zoetwaterbeschikbaarheid

We werken aan een duurzaam en robuust watersysteem dat bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering. Door het ontwikkelen van slimme zoetwatervoorzieningen en hergebruik van reststromen zorgen we voor een efficiënter gebruik van beschikbare waterbronnen. Initiatieven zoals het benutten van gezuiverd proceswater voor irrigatie en beregening, dragen bij aan het tegengaan van verzilting en versterken de veerkracht van landbouw, natuur en sportvoorzieningen.

Daarnaast wordt onderzocht waar waterbergende maatregelen het meest kansrijk zijn, zodat ondernemers kunnen inspelen op droogte en extreme weersomstandigheden. In samenwerking met kennisinstellingen, overheden en sectorpartijen worden in fieldlabs innovatieve oplossingen getest om waterkwaliteit, ecologie en gebruiksfuncties beter in balans te brengen.

Zo bouwen we stap voor stap aan een toekomst waarin waterbeheer, landbouwproductie en leefomgeving duurzaam hand in hand gaan.

Relatie met andere regionale programma's

De bovenstaande doelstellingen vormen de praktische vertaling van de nationale en provinciale ambities uit zowel het Deltaplan Zoetwater als de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland. Waar deze beleidskaders

richting geven aan een klimaatbestendige toekomst, brengen de projecten binnen de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee die visie tot leven in de praktijk.

We werken aan een robuust en duurzaam watersysteem dat bestand is tegen droogte, verzilting en extreme weersomstandigheden. Door concrete maatregelen te nemen die de beschikbaarheid, kwaliteit en circulatie van water verbeteren, versterken we de weerbaarheid van zowel natuur als economie. Denk aan het benutten van gezuiverd proceswater voor irrigatie, het creëren van waterbergende gebieden en het stimuleren van hergebruik van reststromen. Deze maatregelen dragen bij aan een efficiënter en veerkrachtiger watersysteem dat beter inspelt op veranderende klimaatomstandigheden.

Daarnaast investeren we in samenwerking, innovatie en kennisdeling. In fieldlabs werken overheden, kennisinstellingen, bedrijven en maatschappelijke organisaties samen aan vernieuwende oplossingen die passen bij het Zeeuwse landschap. Door praktijkgericht te experimenteren en kennis uit te wisselen, versnellen we de transitie naar duurzaam watergebruik en versterken we de samenhang tussen waterbeheer, landbouw, natuur en leefomgeving.

Zo vormen de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee een belangrijke schakel tussen beleid en uitvoering. Het laat zien hoe abstracte beleidsdoelen concreet vorm krijgen in de praktijk: via slimme, lokale oplossingen die bijdragen aan een klimaatbestendig Zeeland. We bouwen daarmee aan een toekomst waarin water niet langer een beperking is, maar juist een bron van leven, innovatie en groei.

3.1.2 Versterken Regionale Economie

De Zeeuwse economie staat voor de uitdaging van verduurzaming en digitalisering, vooral in de foodsector, havens en industrie. Daarnaast is het behouden en aantrekken van voldoende arbeidskrachten een grote opgave.

3.1.2.1 Kennis en Onderwijs

In Zeeland investeren we in toekomstbestendig onderwijs en een sterke kennisinfrastructuur. Er wordt gewerkt aan een nieuwe locatie voor speciaal onderwijs die voldoet aan moderne eisen van veiligheid, toegankelijkheid en duurzaamheid. De huidige schoolgebouwen schieten tekort, terwijl het aantal leerlingen blijft groeien. Met een nieuw, toekomstgericht gebouw creëren we een veilige en stimulerende leeromgeving waar ieder kind de kans krijgt zich optimaal te ontwikkelen.

Tegelijk versterken we de samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Er wordt gewerkt aan een strategisch knooppunt voor praktijkgerichte innovatie en kennisdeling. Samen met partners als HZ, Scalda, Dockwize en de gemeenten wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een groene, levendige campus waar leren, werken en ontmoeten samenkomen.

Zo bouwen we aan een krachtige onderwijsregio waarin talent, innovatie en duurzaamheid centraal staan.

Relatie met andere regionale programma's

In Zeeland investeren we in toekomstbestendig onderwijs en een sterke kennisinfrastructuur die aansluit bij de ambities uit de Economische Agenda Zeeland en de Arbeidsmarktagenda Zeeland 2022–2026. We sluiten aan bij de centrale thema's water, energie en voedsel van de Strategische Onderwijs- en Onderzoeksagenda 2025–2035 van Campus Zeeland. Met een nieuw, duurzaam gebouw voor speciaal onderwijs creëren we een veilige en inclusieve leeromgeving die past bij de groeiende behoefte aan modern onderwijs. Tegelijk versterken we de samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en kennisinstellingen, onder meer via een groene en levendige campus waar leren, werken en innoveren samenkomen. Deze campus wordt een strategisch knooppunt voor praktijkgericht onderzoek en kennisdeling, in nauwe samenwerking met partners als HZ, Scalda, Dockwize en gemeenten. Zo brengen we beleid en praktijk samen: we ontwikkelen talent, stimuleren innovatie en creëren kansen voor iedereen. Daarmee bouwen

we aan een krachtige onderwijsregio die bijdraagt aan een duurzame, veerkrachtige en economisch sterke toekomst voor Zeeland.

3.1.3 Verbeteren Fysieke Leefomgeving

Op het gebied van leefomgeving ligt de nadruk op het terugdringen van het woningtekort, het realiseren van een gezonde, toegankelijke en aantrekkelijke woonomgeving en het behoud van voorzieningen in kernen en dorpen. Via de volgende doelstellingen zal hier invulling aan worden gegeven.

3.1.3.1 Bereikbaarheid

In Zeeland werken we aan een goed bereikbare en veilige provincie. We verbeteren de infrastructuur door verkeersknelpunten op te lossen, wegen te optimaliseren en veilige fietsroutes aan te leggen. Zo zorgen we dat inwoners, bezoekers en bedrijven zich vlot en duurzaam kunnen verplaatsen tussen dorpen, scholen en voorzieningen.

We nemen maatregelen om verkeersveiligheid te verbeteren en de verbindingen tussen kernen en regio's te versterken. Tegelijk maken we ruimte voor groen en natuur, zodat bereikbaarheid hand in hand gaat met leefkwaliteit en gezondheid.

Door samen te werken over gemeentegrenzen heen bouwen we aan een toekomstbestendig Zeeland: goed bereikbaar, veilig en aantrekkelijk voor iedereen.

Relatie met andere regionale programma's

De beschreven doelstellingen sluiten aan bij de Regionale Mobiliteitsstrategie Zeeland en het Fietsnetwerk Zeeland, die samen de basis vormen voor een toekomstgerichte visie op bereikbaarheid en leefkwaliteit in de provincie.

De Regionale Mobiliteitsstrategie richt zich op een goed verbonden, veilig en duurzaam Zeeland. Daarbij staan het verbeteren van de doorstroming, het versterken van verbindingen tussen kernen en het stimuleren van duurzame vervoerskeuzes centraal. De inzet binnen de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee sluit hier naadloos op aan. Tegelijk draagt deze aanpak bij aan een leefbare omgeving, waarin mobiliteit samengaat met veiligheid, gezondheid en klimaatbewust ruimtegebruik.

Het Fietsnetwerk Zeeland vult deze strategie aan door te investeren in comfortabele en veilige fietsroutes die dorpen, scholen en voorzieningen met elkaar verbinden. Zo wordt fietsen een aantrekkelijk en duurzaam alternatief voor korte afstanden.

Samen dragen deze programma's bij aan een Zeeland dat goed bereikbaar, verkeersveilig en toekomstbestendig is.

3.1.3.2 Toekomstbestendig maken vastgoed

Binnen de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee investeren we in vitale en toekomstbestendige dorpen en steden door te werken aan een duurzame woningvoorraad en sterke gemeenschapsvoorzieningen. Zo ondersteunen we woningeigenaren die hun woning willen verbeteren, maar niet altijd over de middelen beschikken. Zo pakken we verouderde en vervallen panden aan en versterken we de kwaliteit en uitstraling van onze dorpskernen, en verbeteren we de gemeenschapsvoorzieningen.

Tegelijk zetten we stevig in op de verduurzaming van zowel particuliere woningen als maatschappelijk vastgoed. Door isolatie, renovatie en energiezuinige maatregelen verlagen we energiekosten, verminderen we de CO₂-uitstoot en vergroten we, waar het gaat om woningen, het wooncomfort. Er is extra aandacht voor inwoners met een laag inkomen en voor woningen in beschermde dorpsgezichten.

Met deze integrale aanpak vergroten we niet alleen de duurzaamheid van de gebouwde omgeving, maar ook de leefbaarheid, verbondenheid en toekomstkracht van onze dorpen.

Relatie met andere regionale programma's

De Zeeuwse Woondeal richt zich op het versnellen van de woningbouw en het verbeteren van de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad. Er wordt ingezet op betaalbaar, duurzaam en toekomstgericht wonen, met extra aandacht voor leefbare dorpskernen en het behoud van voorzieningen. De inzet binnen de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee – het ondersteunen van woningeigenaren en versterken van gemeenschapsvoorzieningen – sluit hier direct bij aan. Beide streven naar vitale dorpen en steden waar iedereen prettig en betaalbaar kan wonen.

De Regionale Energiestrategie (RES) Zeeland en de Provinciale Energievisie Zeeland vullen dit ruimtelijke en sociale perspectief aan met de energieopgave. Zij leggen de focus op energiebesparing, verduurzaming van gebouwen en de transitie naar schone energiebronnen. De maatregelen binnen de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee – zoals isolatie, renovatie en energiezuinige voorzieningen in woningen en maatschappelijk vastgoed – vormen een concrete uitvoering van deze ambities. Daarbij wordt, in lijn met beide strategieën, speciale aandacht besteed aan energiearmoede en duurzame oplossingen die passen bij het Zeeuwse landschap.

Zo brengen de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee de gezamenlijke doelen van de Woondeal, RES en Energievisie samen in de praktijk: door te investeren in duurzame woningen en sterke gemeenschappen bouwen we aan vitale, verbonden en energiezuinige dorpen en steden die klaar zijn voor de toekomst.

3.1.3.3 Aantrekkelijke Woonkernen

We investeren in vitale dorpen en een aantrekkelijke leefomgeving door het versterken van openbare ruimten, recreatieve voorzieningen en culturele plekken. Door te investeren in goede sportfaciliteiten, multifunctionele dorpshuizen en ontmoetingsplekken stimuleren we gezondheid, sociale verbinding en gemeenschapszin. Ook versterken we de culturele identiteit van de regio met initiatieven zoals de verdere ontwikkeling van plekken waarin kunst, educatie en ontmoeting samenkomen.

Met deze integrale aanpak verbeteren we niet alleen de ruimtelijke kwaliteit en toeristische aantrekkingskracht, maar ook de leefbaarheid, vitaliteit en trots van inwoners en bezoekers van onze dorpen.

Relatie met andere regionale programma's

De beschreven doelstellingen sluiten direct aan bij de Zeeuwse Leefbaarheidsagenda, die als gezamenlijk kader dient om de vitaliteit, leefkwaliteit en sociale samenhang in Zeeland te versterken. Deze agenda richt zich op het behoud en de versterking van voorzieningen, ontmoetingsplekken en lokale gemeenschappen, juist in dorpen en kernen die te maken hebben met vergrijzing, bevolkingskrimp en veranderende behoeften.

Binnen die context sluit de inzet binnen de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee naadloos aan. Door te investeren in openbare ruimten, recreatieve voorzieningen, sportfaciliteiten, dorpshuizen en culturele plekken, dragen we concreet bij aan de speerpunten van de Zeeuwse Leefbaarheidsagenda: gezondheid, participatie, en verbinding. De nadruk op multifunctionele ontmoetingsplekken en de koppeling met cultuur en educatie weerspiegelt bovendien het streven naar een inclusieve en toekomstbestendige leefomgeving, waarin inwoners elkaar kunnen ontmoeten, leren en samenwerken.

Zo vertalen we de ambities van de Zeeuwse Leefbaarheidsagenda naar tastbare resultaten: dorpen die vitaal, aantrekkelijk en verbonden blijven, en waar de gemeenschapszin en regionale identiteit centraal staan.

3.1.3.4 Beleving en Recreatie

Door recreatie, energie, landbouw en waterbeheer in samenhang te benaderen, ontstaat een veerkrachtig en toekomstgericht gebied waar mensen graag wonen, werken, ondernemen en ontspannen.

De projecten in dit gebied richten zich op het verbeteren van de buitenruimte en recreatieve voorzieningen, zoals wandel- en fietsroutes, natuurspeelplekken en sportieve beweegroutes die jong en oud verbinden met het water en het landschap. Ook wordt geïnvesteerd in het behoud van cultuurhistorische waarden, zoals de restauratie van karakteristieke gebouwen die bijdragen aan de identiteit en beleving van het gebied.

Tegelijkertijd zoeken we naar slimme combinaties van functies - duurzame energieopwekking, robuust waterbeheer, toekomstbestendige landbouw en versterking van biodiversiteit - zodat ecologie, economie en recreatie elkaar versterken.

Zo krijgt de regio een kwaliteitsimpuls die bijdraagt aan vitaliteit, duurzaamheid en een gezonde leefomgeving voor inwoners en bezoekers.

Relatie met andere regionale programma's

De beschreven doelstellingen sluiten nauw aan bij de visie uit Bestemming Zeeland 2030, die richting geeft aan een duurzame en toekomstgerichte ontwikkeling van de provincie. In deze strategie staat het versterken van de kwaliteit van leven, landschap en economie centraal, waarbij ruimte wordt gemaakt voor vernieuwing zonder de identiteit van Zeeland te verliezen. Ook wordt uitvoering gegeven aan de Gebiedsvisie Veerse Meer 2020-2030.

Net als in Bestemming Zeeland 2030 wordt in Gebiedsinvesteringen Netten op Zee gezocht naar de samenhang tussen recreatie, energie, landbouw, natuur en waterbeheer. Door functies slim te combineren, ontstaat een veerkrachtig gebied waarin ecologie, economie en leefkwaliteit elkaar versterken. De aandacht voor recreatieve voorzieningen, cultuurhistorie en natuurbeliving sluit aan bij de ambitie om Zeeland aantrekkelijk te houden voor inwoners én bezoekers, met behoud van het karakteristieke landschap.

Zo brengen de projecten de visie van Bestemming Zeeland 2030 in de praktijk: investeren in een duurzaam, vitaal en herkenbaar Zeeland, waar mens en natuur in balans samenleven en toekomst en traditie elkaar versterken.

3.1.3.5 Sociale Cohesie

We investeren in een samenleving waarin mensen zich verbonden voelen met hun omgeving en met elkaar. Door lokale initiatieven te ondersteunen die bijdragen aan duurzaamheid, participatie en sociale samenhang, versterken we de leefkwaliteit op een manier die van binnenuit groeit. Tegelijkertijd streven we naar een omgeving die voor iedereen toegankelijk is. Inclusief ontwerp en bewuste ruimtelijke keuzes zorgen ervoor dat alle inwoners - ongeacht achtergrond of beperking - volwaardig kunnen meedoen.

Onze aanpak verbindt mensen, stimuleert eigenaarschap en draagt bij aan een veerkrachtige, betrokken en toekomstgerichte gemeenschap. We werken aan een samenleving waarin mensen prettig kunnen wonen, samenkomen en zich veilig voelen. Door innovatieve woonvormen te stimuleren, spelen we in op veranderende woonbehoeften en versterken we de samenhang binnen gemeenschappen.

Daarnaast investeren we in de beleving van cultureel erfgoed als bindend element binnen de regio. Door historische plekken te herbestemmen en te versterken verbinden we verleden, heden en toekomst. Tegelijk zetten we in op het vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid. Door inwoners actief te betrekken bij

planvorming, trainingen en oefeningen, bevorderen we bewustwording en paraatheid in uiteenlopende situaties, van jong tot oud.

Zo ontstaat een leefomgeving die sociaal, cultureel en ruimtelijk versterkt is; gericht op samenleven, veerkracht en identiteit.

Relatie met andere regionale programma's

De beschreven doelstellingen sluiten sterk aan bij de Zeeuwse Woondeal en de Regiovisie Jeugd, vooral in hun nadruk op burgerinitiatieven en gemeenschapskracht als basis voor een leefbaar en veerkrachtig Zeeland.

De Zeeuwse Woondeal benadrukt dat leefkwaliteit niet alleen wordt bepaald door stenen en woningen, maar ook door de sociale samenhang binnen dorpen en wijken. Door lokale initiatieven te ondersteunen die bijdragen aan duurzaamheid, participatie en onderlinge verbinding, wordt invulling gegeven aan dit uitgangspunt. Bewoners worden actief betrokken bij de inrichting van hun omgeving, bij herbestemming van erfgoed en bij het ontwikkelen van nieuwe woonvormen die inspelen op lokale behoeften en veranderende levensfasen. Zo groeit de leefkwaliteit van binnenuit, gedragen door de gemeenschap zelf.

De Regiovisie Jeugd sluit hierop aan door burgerinitiatieven te zien als belangrijk middel om jongeren actief te betrekken bij hun leefomgeving. Door ruimte te bieden aan projecten waarin jongeren meedenken, samenwerken en verantwoordelijkheid nemen, wordt hun maatschappelijke weerbaarheid versterkt.

Zo dragen burgerinitiatieven binnen beide kaders bij aan een samenleving die zichzelf vernieuwt: sociaal, cultureel en ruimtelijk. Een Zeeland waarin inwoners niet alleen profiteren van beleid, maar het ook mede vormgeven; vanuit verbondenheid, eigenaarschap en toekomstkracht.

3.1.4 Versnellen Energietransitie

De energietransitie loopt als een rode draad door alle thema's heen. Binnen de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee wordt aan de volgende doelstellingen invulling gegeven

3.1.4.1 Energietransitie

We werken aan een veerkrachtig en toekomstbestendig energiesysteem waarin innovatie, samenwerking en duurzaamheid centraal staan. Door kennis te delen en inwoners te betrekken via het hiervoor opgerichte Infopunt Energie Zeeland⁸ vergroten we het begrip en de betrokkenheid bij de energietransitie. Naast dit tijdelijke infopunt gaan we aan de slag met een haalbaarheidsstudie voor een Informatiecentrum energietransitie⁹. Het idee daarbij is om in de toekomst één centrum te ontwikkelen waar inwoners op een toegankelijke en interactieve manier informatie krijgen over zowel kernenergie als de energietransitie. Vanuit de middelen van de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee financieren we hiervoor een gedegen haalbaarheidsstudie en businesscase.

Binnen deze beweging ontwikkelen we projecten die gericht zijn op nieuwe energiebronnen, efficiënter gebruik van bestaande infrastructuur en het verminderen van CO₂-uitstoot.

Daarnaast wordt gewerkt aan slimme oplossingen voor netcongestie en aan financiële instrumenten die investeringen in de transitie mogelijk maken. Zo bouwen we stap voor stap aan een duurzame energievoorziening die innovatie stimuleert en de leefomgeving versterkt.

⁸ <https://www.borsele.nl/infopunt-energie-zeeland>

⁹ <https://www.borsele.nl/informatiecentrum-energietransitie>

Relatie met andere regionale programma's

De beschreven doelstellingen sluiten nauw aan bij de Regionale Energiestrategie (RES) Zeeland en de Provinciale Energievisie Zeeland, die samen de koers bepalen voor een duurzame en betrouwbare energievoorziening in de regio. Beide beleidskaders benadrukken de noodzaak van innovatie, samenwerking en betrokkenheid van inwoners om de energietransitie haalbaar en draagvlakrijk te maken.

De RES Zeeland richt zich op het realiseren van een regionale balans tussen energieopwekking, opslag, infrastructuur en ruimtegebruik. De projecten binnen de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee, gericht op slimme energieoplossingen, vormen een concrete invulling van deze doelen. Tegelijk sluit de Provinciale Energievisie hierbij aan door te streven naar een veerkrachtig en toekomstbestendig energiesysteem waarin CO₂-reductie en innovatie centraal staan.

Het opzetten van het Infopunt Energie Zeeland en de haalbaarheidsstudie voor een Informatiecentrum energietransitie versterkt bovendien het participatieve karakter dat beide kaders benadrukken. Door inwoners actief te betrekken, kennis te delen en bewustwording te vergroten, wordt de energietransitie een gezamenlijk proces.

Zo geven de initiatieven binnen de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee concreet vorm aan de ambities van de RES en de Energievisie: een duurzaam, innovatief en gedragen energiesysteem dat niet alleen bijdraagt aan klimaatdoelen, maar ook aan een sterke, toekomstgerichte leefomgeving.

3.1.4.2 Verduurzamen Bedrijventerreinen

In Zeeland zetten we sterk in op een duurzame en toekomstbestendige economie. We stimuleren MKB'ers in de regio om hun bedrijfsvoering te verduurzamen en zo bij te dragen aan een klimaatneutrale toekomst. Dit doen we door samenwerking te bevorderen en innovatieve oplossingen mogelijk te maken, zoals de ontwikkeling van een energiehub of een warmtenet. Hier kunnen bedrijven lokaal opgewekte energie gezamenlijk opslaan en delen, wat bijdraagt aan een stabiel en duurzaam energiesysteem.

Daarnaast werken we in de gehele regio aan klimaatbestendige en groene bedrijventerreinen. Met maatregelen zoals beplanting, vergroening van parkeerstroken en het realiseren van wandelroutes verbeteren we niet alleen het milieu, maar ook de kwaliteit van de werkomgeving.

Ook de doorontwikkeling van beroepshavens speelt hierin een belangrijke rol: door erfgoed te behouden, duurzame visserij te stimuleren en nieuwe economische kansen te creëren, versterken we de brede welvaart in de regio.

Relatie met andere regionale programma's

Het werken aan een duurzame en toekomstbestendige economie doen we in lijn met de ambities uit de Regionale Bedrijventerreinenprogramma's Bevelanden en Walcheren. Deze programma's richten zich op het moderniseren en vergroenen van bedrijventerreinen en het versterken van de regionale concurrentiekracht. We stimuleren MKB'ers om hun bedrijfsvoering te verduurzamen en samen te werken aan innovatieve oplossingen, waar lokaal opgewekte energie kan worden opgeslagen en gedeeld.

Daarnaast investeren we in groene en klimaatbestendige bedrijventerreinen door beplanting, vergroening van parkeerstroken en de aanleg van wandelroutes. Dit verbetert niet alleen het milieu, maar ook de kwaliteit van de werkomgeving. De doorontwikkeling van beroepshavens speelt hierbij een belangrijke rol: door erfgoed te behouden, duurzame visserij te stimuleren en nieuwe economische kansen te creëren, versterken we de brede welvaart en veerkracht van de Zeeuwse regio's.

Zo bouwen we aan een stabiel en klimaatneutraal energiesysteem en verbeteren we tegelijkertijd de klimaatbestendigheid en kwaliteit van de werkomgeving.

3.2 Doelgroep Participatie

Het programma is ingericht en gebaseerd op de bekende regionale opgaven. Bepaalde projecten zijn de uitvoering van visies die tot stand zijn gekomen via uitgebreide participatietrajecten. Een voorbeeld hiervan is de visie op de Sloerandzone. Hiervoor zijn er diverse dorpsbijeenkomsten gehouden waar elke inwoner input kon leveren en inloopmomenten voor grondeigenaren. Daarnaast is een klankbordgroep ingericht met relevante stakeholders uit het gebied. Dit zijn inwoners, agrariërs, ondernemers, maatschappelijke organisaties etc.

Bij andere projecten wordt gebruik gemaakt van digitale participatieplatformen. Voorbeelden hiervan zijn ‘Borsele praat mee’, ‘Kapelle ParticiPeert’ en ‘Reimerswaal praat mee’.

Sommige projecten staan nog aan de start en de participatie wordt daarvoor nog ingericht.

3.3 Ambtelijke en bestuurlijke afstemming

De overlegsgremia die voor de eerste tranche zijn opgericht, worden ook voor de tweede tranche ingezet voor de totstandkoming van het regioplan en de bijbehorende projectenlijst. Het gaat hierbij om de groepen:

- ❖ Stuurgroep
- ❖ Kopgroep
- ❖ Werkgroep
- ❖ Rijk – Regio overleg

De Provincie heeft een programmabureau opgericht dat deze gremia ondersteunt.

Stuurgroep

Namens de gemeenten sluit er per gemeente één Wethouder aan. De Provincie Zeeland wordt vertegenwoordigd door een Gedeputeerde (portefeuillehouder Economie). Tevens levert zij de voorzitter (portefeuillehouder Ruimte). De stuurgroep komt 1 keer per half jaar, en vaker indien nodig, samen om de voortgang te bespreken en beslissingen te nemen met betrekking tot de projecten en de verdeling van de middelen. Besluitvorming vindt plaats in de afzonderlijke colleges.

Het informeren van de gemeenteraden en Provinciale Staten gebeurt zoveel mogelijk gelijktijdig en afgestemd.

De leden van de stuurgroep zullen namens elke partij tezamen met de Minister van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei de administratieve overeenkomst ondertekenen.

Het proces in de aanloop naar de ondertekening ziet er als volgt uit:

24 november	Bespreken 95% versie regioplan in de stuurgroep
Uiterlijk 9 december	Bespreking 98% versie regioplan in de colleges
10-dec	Overleg stuurgroep, input vanuit de colleges bespreken
16-dec	Indien nodig nogmaals voorleggen regioplan in de colleges (onder voorbehoud)
18-dec	Uiterlijk indienen definitief regioplan bij het Ministerie van KGG
Voorjaar '26	Ondertekening Administratieve overeenkomst en daarna delen met Raden en Staten. Er is nadrukkelijk gevraagd, vanuit alle regio's, om dit vóór de gemeenteraadsverkiezingen te laten plaatsvinden.

Kopgroep

De kopgroep bestaat uit de regiokassier (Provincie Zeeland) en de gemeente Borsele als vertegenwoordiger van de gemeenten en komt samen ter voorbereiding van de stuurgroepvergaderingen en de Rijk-Regio overleggen. De kopgroep wordt ambtelijk ondersteund.

Werkgroep

De werkgroep bestaat uit de ambtenaren die aanspreekpunt zijn voor het programma en bereidt de stuurgroepvergaderingen voor. Ze adviseren de lokale bestuurders, de besluitvorming vindt plaats in de colleges.

Rijk-Regio overleg

Een keer per jaar vindt een Rijk-Regio overleg plaats. Vanuit het Rijk neemt een bestuurlijke vertegenwoordiger van het Ministerie van KGG deel aan dit overleg. Vanuit de regio neemt de kopgroep deel, bestaande uit de verantwoordelijke bestuurder van de provincie en de verantwoordelijke bestuurder van de gemeente Borsele.

Programmabureau

Als regiokassier heeft de Provincie Zeeland een programmabureau opgezet. Het programmabureau dient als eerste aanspreekpunt voor zowel het Rijk als de gemeenten. Tevens is zij verantwoordelijk voor de diverse verantwoordingen die gedaan moeten worden richting het Rijk en de EU. Daarnaast bewaakt het programmabureau de voortgang en zorgt het voor een goede afstemming tussen de betrokken partijen. Op die manier draagt het programmabureau bij aan een samenhangende en doelgerichte uitvoering van de regionale opgaven.

3.4 Verhouding met andere regionale programma's

Het gebied dat binnen de aanlandlocatie Zeeland valt, maakt ook deel uit van diverse regionale programma's. De programma's en projecten zijn inhoudelijk en procesmatig zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Waar nodig of mogelijk zijn ze complementair en zijn er afspraken gemaakt voor samenwerking en afstemming. Dit betreft onder andere de Zeeuwse Bosvisie, de Regionale Mobiliteitsstrategie Zeeland, de Regionale Energiestrategie (RES), de Programmatische Aanpak Grote Wateren, de Zeeuwse Woondeal, het Deltaplan Zoetwater, de Regio Deal North Sea Port District en de Gebiedsvisie Veerse Meer. In paragraaf 3.1 is per cluster van projecten de verhouding met andere regionale programma's beschreven.

Daarnaast dragen alle investeringen in de leefkwaliteit bij aan het centrale doel van Zeeland 2050; zorgen dat Zeeland ook in de toekomst een plek is waar je goed kunt leven, wonen en werken.

4 Regionale financieel juridische kaders

4.1 Financiële voorwaarden

4.1.1 Verdeling van de middelen

De Provincie Zeeland zet in de rol van regiokassier de geldmiddelen voor de gemeenten 1 op 1 door naar de gemeenten op basis van de afgesproken verdeelsleutel. Hiervoor worden overeenkomsten gesloten. De middelen worden volgens de eerder benoemde verdeelsleutels verdeeld. In de tweede tranche zet elke partij 15% van haar budget in voor gemeenschappelijke regionale projecten. Het restant wordt ingezet voor de overige projecten. De verdeling van de middelen voor de beide tranches is als volgt:

	Verdeling middelen 1 ^e tranche	Verdeling middelen 2 ^e tranche	Bijdrage aan gemeenschappelijke regionale projecten vanuit de partners (15% 2 ^e tranche) ¹⁰	Beschikbaar per partij voor 2 ^e tranche
Borsele	€ 21.452.106	€ 21.643.717	€ 3.026.206	€ 18.617.511
Goes	€ 1.793.712	€ 1.814.803	€ 253.744	€ 1.561.059
Kapelle	€ 2.554.281	€ 2.221.677	€ 310.633	€ 1.911.044
Middelburg	€ 4.673.422	€ 4.717.837	€ 659.644	€ 4.058.193
Noord-Beveland	€ 1.751.073	€ 2.948.873	€ 412.309	€ 2.536.564
Reimerswaal	€ 5.618.149	€ 5.898.454	€ 824.717	€ 5.073.737
Veere	€ 3.735.129	€ 3.928.135	€ 549.228	€ 3.378.907
Vlissingen	€ 1.372.128	€ 1.455.582	€ 203.518	€ 1.252.064
Provincie Zeeland	€ 3.920.000	€ 2.682.036	€ 375.000	€ 2.307.036
Reservering Uitvoeringskosten regiokassier	€ 3.130.000	€ 1.688.887	-	-
Totaal	€ 50.000.000	€ 49.000.000	€ 6.614.999	€ 40.696.114

Figuur 5 Verdeling middelen (alle bedragen zijn inclusief BTW)

4.1.2 Uitvoeringskosten

In de Regeling Gebiedsinvesteringen Net op Zee is de Provincie Zeeland aangewezen als regiokassier. De provincie organiseert daarvoor expertise en capaciteit. De uitvoeringskosten die hierbij komen kijken, worden afgedekt vanuit het beschikbare investeringsbudget. In de brieven 'Regioplan Gebiedsinvesteringen Netten op Zee' en 'Tweede tranche Gebiedsinvesteringen Net op Zee' is opgenomen dat "de omvang van deze uitvoeringskosten maximaal 10% van de totale kosten mag bedragen."

De uitvoeringskosten bestaan uit de volgende onderdelen:

- Programmamanagement (aansturing, coördinatie, voorzitter ambtelijke overleggen, secretarisrol bestuurlijke overleggen, eerste aanspreekpunt Rijk en Regio)
- Programmteam (advisering, voorbereiding ambtelijke en bestuurlijke overleggen en besluitvorming, monitoring, voortgangsbewaking en rapportages, ondersteuning regio)

¹⁰ 15% van een eerdere verdeling van de 2^e tranche.

- Deskundige ondersteuning (financiële bewaking en ondersteuning, juridische advisering en ondersteuning en communicatieadvies en ondersteuning)
- Overige kosten (inhuur overige expertise, zaalhuur, etc.)

De provincie stemt met het Ministerie en de gemeenten af over de invulling van taken, begroting en capaciteitsinzet en zorgt hierbij voor een transparante verantwoording en jaarlijks overzicht. Het gereserveerde bedrag is een maximum bedrag dat beschikbaar is voor de uitvoeringskosten. Indien de kosten voor de uitvoering lager uitvallen, dan wordt het resterende geld via de verdeelsleutel verdeeld. Voor de zomer van 2027 zal een tussenevaluatie gedaan worden op de werkelijke uitvoeringskosten waarmee een nauwkeurigere inschatting gemaakt kan worden van de benodigde middelen voor de rest van de looptijd. Als dat leidt tot een verlaging van de inschatting, wordt die aanpassing doorgevoerd na besluitvorming daarover in de stuurgroep.

De looptijd van de uitvoeringskosten, inclusief verantwoording, is de periode 2025 – 2034. Dit is de totale looptijd van beide tranches samen.

4.2 Juridische voorwaarden

Naast de voorwaarden die vanuit het Ministerie worden gesteld, zijn er geen extra regionale voorwaarden.

5 Regionale uitvoering

5.1 Beschrijving acties¹¹ ten behoeve van de administratieve overeenkomst

Voor alle acties geldt dat de implementatieperiode loopt vanaf 2025 t/m 2032. Financieringsstromen en eindontvangers zijn bij het schrijven van dit regioplan nog niet vastgelegd.

Cluster	Aanleiding	Positieve impact op leefkwaliteit	Resultaten	Budget
Groene Leefomgeving en Beleefbare Natuur	De zichtbaarheid van windenergie-installaties op land, en vooral de bijbehorende infrastructuur (380 kV hoogspanningsverbinding), verstoort het landschap en beïnvloedt daarmee de beleving en de aantrekkingskracht voor zowel (nieuwe) inwoners als toeristen.	We werken aan een groen en klimaatbestendig leefgebied door stad, dorp en landschap beter te verbinden. Groene zones zorgen voor een prettigere, veiligere omgeving, terwijl verbeterde routes en een groenere openbare ruimte uitnodigen tot bewegen en ontmoeten.	- Groene buffers rondom industrie - Verbeterde, vergroende openbare ruimtes - Wandel en fietsroutes - Vernieuwde parken	Tranche 1: € 10.260.818 Tranche 2: € 11.325.000 Totaal: € 21.585.818
Zoetwater-beschikbaarheid	Landbouwgrond wordt ingenomen door kabeltracés, transformatorstations en andere installaties. Door toenemende droogte staat de beschikbaarheid van zoetwater in de regio al langere tijd onder druk.	Door efficiënter met water om te gaan en reststromen te hergebruiken, blijft voldoende schoon water beschikbaar en verbetert de leefomgeving. Waterbergende maatregelen beschermen tegen droogte en extreme neerslag, terwijl innovatieve projecten bijdragen aan een betere balans tussen ecologie en gebruik. Zo ontstaan veerkrachtige gebieden waar natuur, waterbeheer en	- Waterbergende maatregelen - Verbeterde en meer robuuste aanvoer van zoetwater - Slimmer gebruik van water en waterreststromen - Kennis over innovatieve maatregelen om de	Tranche 1: € 728.000 Tranche 2: € 3.690.000 Totaal: € 4.418.000

¹¹ **Actie:** maatregel, project of groep projecten, die bijdragen aan de verwezenlijking van de algemene of specifieke doelstellingen van de HVF verordening.

Cluster	Aanleiding	Positieve impact op leefkwaliteit	Resultaten	Budget
		wonen elkaar versterken en inwoners meer zekerheid en duurzaamheid ervaren.	waterkwaliteit te verbeteren	
Kennis en Onderwijs	De Zeeuwse arbeidsmarkt is zeer krap en het is voor bedrijven moeilijk om aan werknemers te komen. Veel jongeren trekken weg om elders te studeren en maar een zeer klein deel komt terug. Om meer jongeren te behouden wordt geïnvesteerd in toekomstbestendige onderzoeks- en onderwijsfaciliteiten.	We investeren in toekomstbestendig onderwijs en een sterke kennisbasis, wat de leefkwaliteit merkbaar verbetert. We versterken onderwijs, bedrijfsleven en kennisinstellingen hun samenwerking, waardoor meer kansen ontstaan voor leren, werken en innovatie. Zo ontstaat een krachtige en inclusieve onderwijsregio die talent aantrekt, ontwikkelkansen vergroot en de leefomgeving aantrekkelijker en toekomstbestendig maakt.	• Toekomstbestendige onderzoeks- en onderwijsfaciliteiten • Praktijkgerichte samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en kennisinstellingen	Tranche 1: € 0 Tranche 2: € 7.867.064 Totaal: € 7.867.064
Bereikbaarheid	De bereikbaarheid in Zeeland is kwetsbaar. Zeeland is relatief dunbevolkt en voor de ontsluiting afhankelijk van een beperkt aantal hoofdroutes. Dit vraagt het in goede staat houden van die infrastructuur.	Door verkeersknelpunten op te lossen en veilige fietspaden aan te leggen, kunnen inwoners en bezoekers zich vlot en duurzaam verplaatsen. Verbeterde verbindingen versterken de bereikbaarheid tussen dorpen en regio's. Tegelijk maken we ruimte voor groen, waardoor de omgeving aantrekkelijker, gezonder en rustiger wordt.	• Verbeterde en veiligere (fiets)infrastructuur • Verbeterde verbindingen	Tranche 1: € 1.825.000 Tranche 2: € 5.650.000 Totaal: € 7.475.000
Toekomstbestendig maken vastgoed	Veel (maatschappelijk) vastgoed in Zeeland is verouderd en/of heeft een laag energielabel.	Door isolatie, renovatie en energiezuinige maatregelen worden huizen comfortabeler, gezonder en betaalbaarder, vooral voor inwoners met een laag inkomen. Het aanpakken van verouderde en vervallen panden verbetert de uitstraling en kwaliteit van	• Beter geïsoleerde woningen • Verduurzaamde en gemoderniseerde	Tranche 1: € 12.730.551

Cluster	Aanleiding	Positieve impact op leefkwaliteit	Resultaten	Budget
		dorpskernen. Ook maatschappelijk vastgoed wordt energiezuinig en uitnodigend, waardoor het dorpsleven en de sociale samenhang groeien.	maatschappelijke gebouwen	Tranche 2: € 2.645.210 Totaal: € 15.375.761
Aantrekkelijke woonkernen	Inwoners van kernen in de nabijheid van, en met zicht op het tracé, ondervinden overlast van de aanleg en de aantasting van het landschap. Om hen tegemoet te komen wordt gewerkt aan het aantrekkelijker maken van de woonkernen. Dit kan ook zijn in kernen die verder weg liggen, maar wel een centrale functie hebben binnen het gebied.	Betere openbare ruimten, sportvoorzieningen en ontmoetingsplekken stimuleren gezondheid, beweging en sociale verbinding. Culturele initiatieven en multifunctionele dorpshuizen versterken identiteit en gemeenschapszin. Daarnaast maken aantrekkelijke recreatieve en culturele plekken dorpen levendiger en uitnodigender. Zo ontstaat een gezonde, verbonden en toekomstbestendige leefomgeving waar inwoners en bezoekers zich thuis voelen.	• (Verbeterde) sport-, recreatieve en ontmoetingsvoorzieningen • Culturele voorzieningen	Tranche 1: € 5.616.409 Tranche 2: € 3.483.737 Totaal: € 9.100.146
Beleving en recreatie	Inwoners ondervinden overlast van de aanleg en de aantasting van het landschap. Om hun tegemoet te komen wordt gewerkt aan verbeterde voorzieningen voor recreatie en beleving in de regio.	Door recreatie, energie, landbouw en waterbeheer in samenhang te ontwikkelen, ontstaat een veerkrachtig gebied waar wonen, werken en ontspannen prettig samengaan. Verbeterde wandel- en fietsroutes, natuurspeelplekken en recreatieve voorzieningen vergroten gezondheid, beweging en natuurbeleving. Het behoud van cultuurhistorische gebouwen versterkt de identiteit en aantrekkingskracht van het gebied.	• Verbeterde wandel- en fietsroutes • Natuurspeelplekken en recreatieve voorzieningen • Gerestaureerde cultuurhistorische elementen	Tranche 1: € 7.614.222 Tranche 2: € 2.220.066 Totaal: € 9.834.288

Cluster	Aanleiding	Positieve impact op leefkwaliteit	Resultaten	Budget
Sociale cohesie	De inwoners van het aanlandgebied ervaren de meeste overlast van werkzaamheden van de nieuwe energie infrastructuur.	Investeren in verbondenheid versterkt de leefkwaliteit in Zeeland. Door lokale initiatieven te steunen die duurzaamheid, participatie en sociale samenhang bevorderen, groeit eigenaarschap en trots binnen gemeenschappen. Een inclusieve leefomgeving waar iedereen kan meedoen vergroot gelijkwaardigheid en ontmoeting.	- Fondsen waaruit lokale initiatieven voor leefbaarheid, verduurzaming en sociale samenhang worden gefinancierd - Een herbestemde erfgoedlocatie die dient als ontmoetingsplek	Tranche 1: € 4.675.000 Tranche 2: € 4.275.254 Totaal: € 8.950.254
Energietransitie	Het energienet staat onder druk waardoor energiebesparende maatregelen en slimme oplossingen nodig zijn om ondernemers en particulieren te helpen.	Een toekomstbestendig energiesysteem versterkt de leefkwaliteit door schonere lucht, minder uitstoot en een betrouwbare energievoorziening. Door inwoners goed te informeren groeit het begrip en draagvlak voor de energietransitie. Innovatieve oplossingen maken energiegebruik efficiënter en duurzamer, terwijl nieuwe energielandschappen opwek, opslag en natuur combineren en zo de omgeving aantrekkelijker maken. Samen leidt dit tot een duurzaam, stabiel en gezond energiesysteem dat zowel de leefomgeving als de regionale ontwikkeling ten goede komt.	- Een informatiecentrum over de energietransitie - Slimme oplossingen om netcongestie te verminderen - Infrastructuur voor gebruik van waterstof	Tranche 1: € 2.920.000 Tranche 2: € 2.287.983 Totaal: € 5.207.983
Verduurzamen bedrijventerreinen	De ruimte die de energieprojecten vragen, gaat ten koste van ruimte voor andere (verduurzamings)initiatieven van de industrie en havens.	Een duurzame en toekomstbestendige economie verbetert de leefkwaliteit in Zeeland. Door MKB'ers te helpen verduurzamen ontstaat een schonere en gezondere regio. Groene bedrijventerreinen met meer beplanting en wandelroutes maken de werkomgeving aantrekkelijker en klimaatbestendig.	- Verduurzaamde en klimaatbestendige bedrijventerreinen - Verduurzaming van MKB bedrijven	Tranche 1: € 500.000 Tranche 2: € 2.064.966 Totaal: € 2.564.966

5.2 Monitoring en verantwoording

De werkgroep brengt de uitgangssituatie van de regionale programma's en projecten in kaart. Het programmabureau ontwikkelt daarnaast een evaluatieaanpak, waarmee systematisch wordt gevolgd in hoeverre de gekozen inzet en aanpak bijdragen aan de gestelde doelen en resultaten van de gebiedsinvesteringen.

Het programmabureau haalt periodiek de voortgang op bij de betrokken partijen. Iedere partij is zelf verantwoordelijk voor het zorgvuldig bijhouden van de administratie, zodat de benodigde gegevens tijdig en volledig kunnen worden aangeleverd. Op deze manier kan de voortgang betrouwbaar worden gemonitord en verantwoord.

Jaarlijks stelt het programmabureau, in nauwe samenwerking met de werkgroep, een voortgangsrapportage op. Hierin wordt de stand van zaken van de initiatieven en projecten beschreven en wordt inzichtelijk gemaakt in hoeverre de partijen op koers liggen om de beoogde resultaten te realiseren. De rapportage bevat onder meer een overzicht van de bijdragen aan de programmadoelen, de gemaakte projectafspraken, de behaalde resultaten, de monitoring, risicobeheersing en een financieel verslag. Het concept van deze voortgangsrapportage wordt voorgelegd aan alle deelnemende partijen. Met dit document kan de werkgroep tevens de Provinciale Staten, gemeenteraden en overige betrokken regionale partners op transparante wijze informeren over de voortgang.

Het doel is dat alle middelen conform de doelstellingen van het regioplan worden ingezet.

We voeren voortgangsbewaking uit op inhoud, planning en financiën, zodat we snel kunnen schakelen als projecten haperen in de voortgang. Dit bespreken we jaarlijks.

- 1) Bij vertraging wordt in eerste instantie bekeken welke maatregelen mogelijk zijn om de planning alsnog te halen.
- 2) Indien blijkt dat een project niet (volledig) gerealiseerd kan worden, wordt gecontroleerd of in de nieuwe situatie (zonder de realisatie van het betreffende project) nog steeds aan het regioplan wordt voldaan. Afhankelijk van de uitkomst wordt door de betreffende partner bekeken of het vrijkomende budget ondergebracht kan worden bij andere projecten, of naar een alternatief gezocht. De betreffende partij geeft het alternatief door aan de regiokassier en werkgroep. Er moet een goed fiche aan ten grondslag liggen, wat past binnen het regioplan. Het alternatief wordt voorgelegd aan de stuurgroep. Indien het past binnen de voorwaarden, stelt de stuurgroep het alternatief vast.
- 3) Als de betreffende partij zelf geen alternatief heeft, wordt de vraag neergelegd bij de andere partijen. Deze kunnen een voorstel indienen bij de regiokassier en de werkgroep. Ook hier moet een goed fiche aan ten grondslag liggen, wat past binnen het regioplan. De stuurgroep beslist.

Voor alternatieven geldt:

- Dit moeten concrete projecten zijn met een goed fiche en financiële onderbouwing.
- Zoveel mogelijk gemeenteverstijgend heeft de voorkeur.

5.3 Communicatie en zichtbaarheid

Het programmabureau heeft een communicatieplan opgesteld dat met alle partijen gedeeld is. In dit plan wordt ingegaan op de doelstellingen, de kernboodschappen en de communicatiemiddelen die worden ingezet. Daarnaast worden de rollen en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen beschreven, zodat duidelijk is wie wanneer welke informatie verstrekt of ontvangt. Het plan bevat verder een grove planning met belangrijke mijlpalen zodat de voortgang en afstemming geborgd zijn. De regie op dit plan ligt bij de Provincie.

5.3.1 Strategie

Door in communicatie de gebiedsinvesteringen te verbinden aan nut en noodzaak van wind op zee, aanlandingen en de energietransitie in het algemeen, wordt bijgedragen aan het verkrijgen van draagvlak voor de benodigde werkzaamheden. Aandacht hebben en houden voor zorgen en onzekerheden en de dialoog met inwoners aangaan waar dat nodig of logisch is. Zichtbaarheid van de projecten op diverse manieren bevorderen, bijvoorbeeld door media-aandacht, toelichting op de locatie zelf en participatietrajecten. Hierbij aangeven hoe de leefkwaliteit in de regio wordt verbeterd door het project. En laten zien dat het project een mooi resultaat is van de bijdrage van de regio aan de algemene energietransitie. Daarbij wordt in elk geval voldaan aan de vereisten voor zichtbaarheid vanuit het HVF. Binnen de regio vindt regelmatig afstemming plaats tussen de communicatiemedewerkers van de betrokken organisaties.

5.3.2 Communicatiemiddelen

De gemeente-overstijgende projecten staan op de webpagina '[Gebiedsinvesteringen wind op zee](#)' van de Provincie Zeeland. Daarnaast staat informatie over de lokale projecten op de websites van de gemeenten die gelden hebben ontvangen: [Borsele](#), [Goes](#), [Kapelle](#), [Middelburg](#), [Noord-Beveland](#), [Reimerswaal](#), [Veere](#) en [Vlissingen](#). Naast zichtbaarheid via de websites worden de volgende communicatiemiddelen op maat (afhankelijk van project, doelgroep, mijlpaal) ingezet:

- ❖ Gestructureerd en persoonlijk overleg met direct betrokkenen
- ❖ Nieuwsbrieven en/of informatiemails aan betrokkenen
- ❖ Berichtgeving via de (sociale en reguliere) media, zoals aankondigingen
- ❖ Folders, posters, bewonersbrieven en andere printuitingen
- ❖ (Bouw)borden, en andere uitingen op de projectlocatie
- ❖ Events en informatiebijeenkomsten (afhankelijk van het project)
- ❖ Communicatiemiddelen op maat indien nodig/aanvullend voor een project

6 Financiële en thematische samenvatting

Begroting kosten			
Programma's / projecten / activiteiten	Kosten Tranche 1 (incl. btw)	Kosten Tranche 2 (incl. btw)	Btw component Tranche 2
1. Behoud & Versterken Natuur			
Groene Leefomgeving en Beleefbare Natuur	€ 10.260.818	€ 11.325.000	€ 664.702
Zoetwaterbeschikbaarheid	€ 728.000	€ 3.690.000	€ 302.400
Totaal Behoud & Versterken Natuur	€ 10.988.818	€ 15.015.000	€ 967.102
2. Verbeteren Fysieke Leefbaarheid			
Bereikbaarheid	€ 1.825.000	€ 5.650.000	€ 475.556
Toekomstbestendig maken vastgoed	€ 12.730.551	€ 2.645.210	€ -
Aantrekkelijke woonkernen	€ 5.616.409	€ 3.483.737	€ 138.889
Beleving en recreatie	€ 7.614.222	€ 2.220.066	€ 442.095
Sociale cohesie	€ 4.675.000	€ 4.275.254	€ 295.688
Totaal Verbeteren Fysieke Leefbaarheid	€ 32.461.182	€ 18.274.267	€ 1.352.228
3. Versterken Regionale Economie			
Kennis en Onderwijs	€ -	€ 7.867.064	€ 139.842
Totaal Versterken Regionale Economie	€ -	€ 7.867.064	€ 139.842
4. Versnellen Energietransitie			
Energietransitie	€ 2.920.000	€ 2.287.983	€ 347.338
Verduurzamen bedrijventerreinen	€ 500.000	€ 2.064.966	€ 69.565
Totaal Versnellen Energietransitie	€ 3.420.000	€ 4.352.949	€ 416.904
5. Uitvoeringskosten			
Regiokassier	€ 3.130.000	€ 1.688.885	€ -
Overige	€ -	€ 1.801.835	€ -
Totaal Uitvoeringskosten	€ 3.130.000	€ 3.490.720	€ -
Totaal begrote kosten	€ 50.000.000	€ 49.000.000	€ 2.876.075

Baten / Inkomsten		
Inkomstenbron	Inkomsten Tranche 1 (incl. btw)	Inkomsten Tranche 2 (incl. btw)
Bijdrage gebiedsinvesteringen Rijk	€ 50.000.000	€ 49.000.000
Bijdrage regio (indien van toepassing)	€ -	€ -
Bijdragen van derden (indien van toepassing)	€ -	€ -
Overig (indien van toepassing)	€ -	€ -
Totale inkomsten	€ 50.000.000	€ 49.000.000

Liquiditeitsbehoefte

Jaar	Gewenst voorschot (incl. btw)
2026	€ 20.000.000
2027	€ 13.000.000
2028	€ 8.000.000
2029	€ 8.000.000
Totaal	€ 49.000.000